

ÎN TRE JUSTIȚIE ȘI ACADEMIE

Întâlnirea cu Academicianul Răzvan Theodorescu a fost fabuloasă. Am cunoscut un om special care își analizează prezența în spațiul public românesc și societatea post-revoluționară pe care am construit-o în România cu finețe de chirurg. Concluziile sale mă lasă fără replică: "Vă spun că demersul de a mă implica aproape 15 ani în viața publică a fost un demers greșit!" Apoi vin argumentele care se aliniază ca niște armate pe câmpul de bătălie. Verdictele sale sunt dure, dar dureros de adevărate. Societatea românească e bubuită de tunurile academicianului Răzvan Theodorescu: "...societatea românească s-a mitocanizat, s-a mahalagizat." O societate bolnavă de mită și hoție căreia acad. Teodorescu îi descoperă izvoarele la începuturile Țării Românești: "Cuvântul „mită" există din cronicile brâncovenești. S-a furat continuu din această țară bogată.(...) Constantin Argetoianu spunea un lucru pe care îl preiau: în țara aceasta se va fura întotdeauna, dar trebuie să se fure boierește." Probabil, "cu măsură", ar fi vrut să spună Argetoianu. Boierii de altădată au dispărut în praful Canalului. Au rămas în urma lor o mână de țărani dezrădăcinați, debusolați, aruncați în libertate de revoluție, aproape nebuni după bani, case, mașini, sinecuri. Cu mințile furate de puterea arginților. Cum ar putea ei oare, azi, să fure boierește? Sau să nu fure. E un drum lung pe care vom ști că l-am parcurs în ziua în care vom vom privi spre Palatul de Justiție cu admirația ce o purtăm Academiei Române.

Legal Point: Depănând amintiri, vă invit să ne gândim puțin la traiectoria dumneavoastră academică, cărui fapt se datorează înclinația dumneavoastră spre studiu, istorie și artă?

Acad. Răzvan Theodorescu: Pare puțin credibil, dar așa este, am hotărât „să mă ocup” cu istoria când eram încă la începutul liceului. Întâmplarea a făcut să particip la niște cercetări arheologice undeva în Moldova, acolo unde îmi petreceam vacanțele la unul dintre bunicii mei, în zona Iașului, pe de altă parte, să văd inscripții de biserici, nu puteam să le descifrez pe atunci, dar să-mi dau seama că acolo este o întreagă istorie cuprinsă, aici am luat contactul fie cu neoliticul, fie cu evul mediu. Am beneficiat de o instrucție foarte bună, paradoxal, (paradoxurile formează istoria României foarte adesea) în epoca stalinistă, o epocă în care, personal făcând parte dintr-o familie persecutată cunoșteam foarte multe rigori de tot felul, economice și nu numai, învățam foarte mult, școala era foarte bună, la 16 ani și jumătate terminam liceul, preocupările mele pentru istorie și pentru disciplinele umaniste mă făcuseră destul de cunoscut în Liceul „Dimitrie Cantemir” pe care l-am încheiat în 1955 și, împotriva voinței familiei, am intrat la Facultatea de istorie din București, unde, al doilea paradox, în plină epocă post-stalinistă aveam cei mai buni profesori care s-au întrunit vreodată sub cupola facultății de istorie.

Legal Point: Aveți un mentor de care vă aduceți aminte cu plăcere?

Acad. Răzvan Theodorescu: Da, am un mentor, pe care-l numesc metaforic „*zâna cea bună a vieții mele*”, cu are am avut o legătură cu totul deosebită, e vorba de academicianul Emil Condurachi, al cărui succesori sunt și astăzi în

fruntea Asociației Internaționale de Studii Sud-Est Europene.

Cu el, însă, nu mi-am dat nici licența (mi-am dat-o cu Ion Nestor), nici doctoratul, pe care l-am dat cu un mare medievist Mihai Berza, eu m-am format în atmosfera clasicității, ca să învăț bine greaca și latina am făcut studii de antichitate, dar m-am ocupat de Evul Mediu, încă de la sfârșitul facultății și, când am intrat în cercetare, tot Evul Mediu de început a fost preocuparea mea capitală.

Legal Point: Ați trecut și prin aventuri politice în acea perioadă?

Acad. Răzvan Theodorescu: Am fost dat afară din facultate pentru „*atitudini dușmănoase*”, de curând justiția mi-a recunoscut calitatea de victimă a unor persecuții politice, am fost muncitor trei ani, am legat fiare trei ani pe diverse șantiere ale patriei, am fost reprimat în facultate și odată cu efemera liberalizare a comunismului românesc am cunoscut și o reabilitare în 1965, am putut să intru într-un institut de cercetare, Universitatea îmi era interzisă, deși aveam această aplecare spre profesorat, se pare, nu am putut până în 1990 să fiu profesor. Aici ajungem iar la un paradox, această interdicție mi-a fost extrem de benefică, pentru că riscam să devin o mică vedetă în facultate, eram șef de an, eram considerat de profesori, student cu viitor strălucit, totul a fost fracturat, am intrat după reabilitare într-un institut de cercetare, la Institutul de Istorie a Artei și timp de 25 de ani am făcut cercetare.

Legal Point: De ce spuneți că a fost benefică această perioadă?

Acad. Răzvan Theodorescu: De curând scriam un articol la 150 de ani de învățământ artistic,

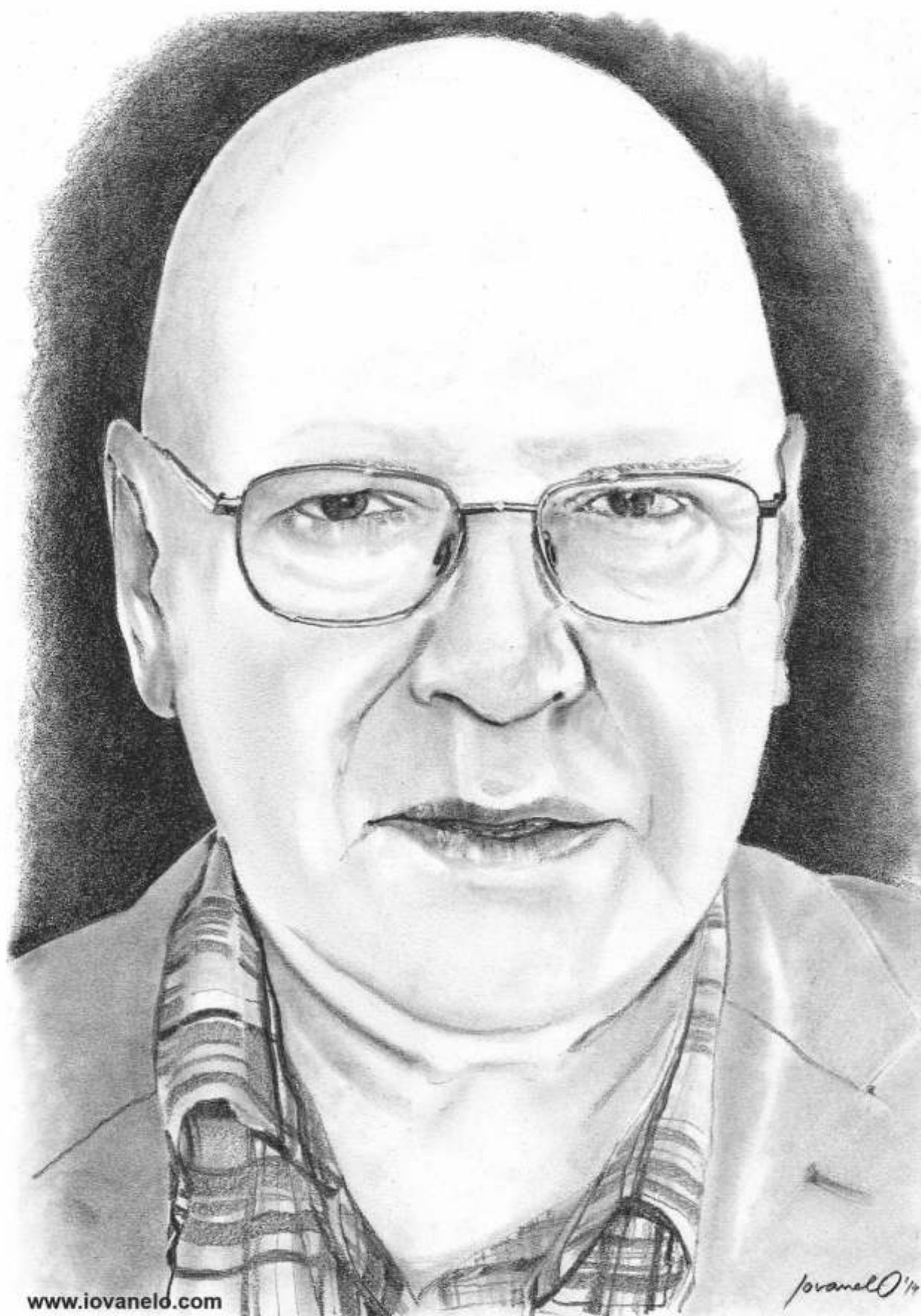
de ani profesor, și am fost într-o situație mai puțin obișnuită, de obicei profesorii obișnuiesc să folosească foarte mult din cercetările altora, eu am fost în situația în care în 1990 am făcut două cursuri exclusiv bazate pe cercetările mele. Mai mult, în 1984 -1985 împreună cu alți doi colegi am inițiat acele proteste, care au ajuns la Ceaușescu în legătură cu distrugerea monumentelor, am fost **"sanționat"**, pentru asta și acest lucru mi-a prins bine, pentru că am fost invitat politicos de organe, dar ferm să vin la institut numai în zilele de leafă. Eram directorul Științific al Institutului de istorie al Artei și am rămas cercetător la ferma invitație a organelor.

Legal Point: Ceea ce v-a făcut să stați mai mult în bibliotecă?

Acad. Răzvan Theodorescu: Da, m-a făcut să lucrez, să lucrez, deja în 1990 aveam manuscrisele câtorva cărți, și între timp ma publicasem altele. Libertatea m-a prins cu o

muncă în spate, am fost ales rector al unei facultăți la care nu putusem să ajung, am ajuns profesor. Rector am fost doar câteva zile, pentru că, în aceeași zi, în care am fost ales rector, conducerea provizorie a CFSN, mi-a încredințat conducerea TVR. Am ales să nu fiu rector, am rămas profesor, și am ales să fiu numai în această funcție, în care am făcut, zic eu, istorie, în care am făcut și multe erori, care au fost ale mele, iar realizările au fost ale echipei, prima formulă democratică de audio-vizual. Mi-am continuat cariera universitară, cercetarea, nici o zi nu am lipsit de la orele mele de curs, nici când eram Ministrul Culturii, pentru că profesoratul este cea mai înaltă distincție, pe care poate s-o aibă un intelectual. Nici senator, nici academician, nici ministru nici președintele RTV nu au fost titlurile mele supreme, ci acela de profesor. Sigur, acum îmi reduc activitatea la Academia Română, sunt președintele Secției de Artă, Arhitectură și Audiovizual, și încerc la 75 de ani să lucrez așa cum lucram la 40 - 50 ani.

www.iovanel.com

galeria
LEGAL POINT

Portret Răzvan Theodorescu
Autor: Ovidiu Iovanel

Probabil că Marea Adunare Națională a lui Ceaușescu conținea oameni mai reprezentativi, intelectual, decât sunt astăzi parlamentarii noștri: inculți, aroganți, mitocani. Dacă mitocanul lui Caragiale poate fi simpatic, cel de azi nu mai este așa. Eu cred că va veni o generație de excepție, chiar și în politică, deși privind în jur, generația, care vine după noi, este una de mici șacali, dar mai instruită decât generația, care venea în urma cu 25 de ani la putere. Orice revoluție aduce și mîzgă, nu numai spumă, la suprafață. Și mîzga devine dominantă.

Acad. Răzvan Theodorescu

Legal Point: Mulți ani înainte! Credeți că societatea românească mai oferă modele, sau este un demers dificil, de genul celui al căutării acului în carul cu fân?

Acad. Răzvan Theodorescu: Fără îndoială că există modele. Trebuie găsite și promovate. Există oameni de foarte bună calitate, însă ei stau de-o parte. Cei care în anul 1990 s-au implicat în politică, în viața publică, au renunțat la acest lucru. În măsura, în care se poate considera că am o oarecare valoare, vă spun că demersul de a mă implica aproape 15 ani în viața publică a fost un demers greșit.

Legal Point: De ce considerați asta?

Acad. Răzvan Theodorescu: Pentru că poți să faci lucruri bune în domeniul tău, dar într-o conjunctură politică, umană, extrem de nefavorabilă, nu poți face prea multe. Eu spun că societatea românească s-a mitocanizat, s-a mahalagizat. Suntem astăzi înaintea unor alegeri parlamentare. Niciun candidat dintre cei care sunt la orizont nu reprezintă valori intelectuale. Ori, ai nevoie de un model în fruntea unei țări. Avem cel mai slab parlament, care poate fi conceput. Probabil că Marea Adunare Națională a lui Ceaușescu conținea oameni mai reprezentativi intelectual, decât sunt astăzi parlamentarii noștri. Inculți, aroganți, mitocani. Dacă mitocanul lui Caragiale poate fi simpatic, cel de azi nu mai este așa. Eu cred că va veni o

generație de excepție chiar și în politică, deși privind în jur, generația, care vine după noi, este una de mici șacali, dar mai instruită decât generația care venea în urma cu 25 de ani la putere. Orice revoluție aduce și mîzgă, nu numai spumă, la suprafață. Și mîzga devine dominantă.

Legal Point: Cum vedeți justiția românească azi? Este politizată? Este în sfârșit pe drumul bun?

Acad. Răzvan Theodorescu: Personal, cred că justiția a început să-și facă datoria. Sigur că, prin forța lucrurilor, influența politică a fost puternică. Eu nu sunt pentru ideea că justiția nu poate fi comentată. Ea își face treaba. Însă, în Germania sau în Franța, un fost prim ministru sau un cancelar președinte au fost inculpați, chiar condamnați cu suspendare. Aunci când în România cel mai bun prim-ministru, pe care l-am avut, Adrian Năstase, care se întâmplă să fie alături de Ion Iliescu și Traian Băsescu, printre puținii politicieni veritabili pe care i-am avut în ultimul sfert de veac, este dus în pușcărie cu executare, am motive să cred că s-a găsit acolo și o mică răzbunare politică. Am motive. Nu pot să justific. Dar cunoscând și omul, pot să spun asta. Pe de altă parte, observ că justiția este imparțială politic. Într-o țară de șmecheri, șnapani și de hoți, toate partidele furnizează clienți justiției, nu numai unele. Am impresia că justiția începe să-și facă datoria.

“Cuvântul „mită” există din cronicile brâncovenești. S-a furat continuu din această țară bogată. Românul are o structură de hoț și trădător. Are și calități imense: inteligent, plin de fantezie, unul dintre cele mai frumoase popoare ale Europei. Dar, moralmente, este hoț și trădător. De trădare nu se ocupă justiția, dar de hoție se ocupă. De aceea avem nevoie de justiție.”

Acad. Răzvan Theodorescu

Constantin Argetoianu spunea un lucru pe care îl preiau: ***“În țara aceasta se va fura întotdeauna, dar trebuie să se fure boierește”***. Se fură la un moment dat țigănește, când spun că se fură, o spun ca istoric. Cuvântul ***„mită”*** există din cronicile brâncovenești. S-a furat continuu din această țară bogată. Românul are o structură de hoț și trădător. Are și calități imense: inteligent, plin de fantezie, unul dintre cele mai frumoase popoare ale Europei. Dar, moralmente este hoț și trădător. De trădare nu se ocupă justiția, dar de hoție se ocupă. De aceea, avem nevoie de justiție. De aceea și țările din Occident au ochii ațintiți asupra justiției din România. Ea va fi o problemă. În măsura în care vom ajunge la o imparțialitate politică vom avea mereu de lucru, pușcăriile vor fi pline, dar să fie

Legal Point: Care este acel ingredient magic, pe care ar trebui să-l aibă un student la drept ca să devină un om drept în justiția românească?

Acad. Răzvan Theodorescu: O moralitate deosebită. Nu pot spune desăvârșită, dar cât mai bună! Dar, să fie conștient că face parte dintr-o castă deosebită. Justiția va funcționa întotdeauna într-o țară de hoți, dar, cu cât hoția va fi diminuată, cel care va împărți justiția, sau va fi implicat în actul de justiție, va trebui să aibă o doză de moralitate mai mare. Când vezi azi judecători, procurori, avocați, care devin culpabili, suntem încă departe de acel standard. Așa cum academicienii trebuie să fie oameni model, de o moralitate deosebită, așa și judecătorii trebuie să fie modele. Nu întâmplător, am făcut

